

Neogotisch orgel op Maarschalkerweerd-tentoonstelling

In het kader van het Michaël Maarschalkerweerd Herdenkingsjaar 2015 vindt van 27 juni tot en met 13 september in de Utrechtse Nicoläikerkerk de tentoonstelling 'Maarschalkerweerd geëxposeerd' plaats. Hiertoe stelden Elbertse Orgelmakers bv te Soest en de rooms-katholieke parochie Rheden welwillend een bespeelbaar historisch orgel van deze bouwer beschikbaar. Reden om dit instrument, dat na de expositie te koop zal worden aangeboden, onder de aandacht te brengen.

PHILIP VAN DEN BERG

Verschillende kunstenaars van het Sint-Bernulphusgilde zijn verantwoordelijk voor ontwerp en inrichting. Alfred Tepe tekent het gebouw, Otto Mengelberg verzorgt de ramen en de beschildering van het priesterkoor, Friedrich Wilhelm Mengelberg restaureert de op een veiling verkregen 18^e-eeuwse communiebanken en Michaël Maarschalkerweerd levert het orgel, zij het pas in 1908. Het krijgt de onderaan dit artikel vermelde dispositie, mechanische tractuur, een winddruk van 74 mm en een fraaie eiken neogotische kast, welke veel lijkt op die van het jubée-orgel uit 1874 in de Sint-Catharinakathedraal te Utrecht.

Wanneer eind jaren 1930 ook deze kerk te klein is geworden, maakt men plannen voor een nieuw onderkomen. In 1955 verrijst naast het oude gebouw de nieuwe Sint-Michaëlkerk naar een ontwerp van architectenbureau Koldewey uit Voorschoten. In datzelfde jaar plaatst de fa. J.J. Elbertse & Zoon daar een nieuw tweeklaviers orgel. De oude neogotische kerk wordt afgebroken. Het Maarschalkerweerd-orgel wordt overgeplaatst naar de Sint-Mauritiuskerk in Rheden, waar later de dispositie enigszins wordt gewijzigd.

HERPLAATSING

Toen de Rhedense kerk recent haar deuren moest sluiten, werd het orgel in afwachting van een nieuwe bestemming opgeslagen bij Elbertse Orgel-



Collectie Bart van Buitenen

De Bilt, v.m. R.-k. Kerk.

makers in Soest. Zij hebben het ten behoeve van de tentoonstelling kosteloos speelbaar opgesteld in het koor van de Nicolaïkerk en de oorspronkelijke dispositie hersteld. Zie voor meer informatie www.maarschalkerweerd.info.

BRONNEN

Gedenkboekje W. Elsing, 2003.
Dispositieboekje fa. J.J. Elbertse & Zoon, z.j.
Bedrijfsarchief Firma Maarschalkerweerd & Zoon.
www.reliwiki.nl

Foto: Janco Schout



Het Maarschalkerweerd-orgel in de Sint-Mauritiuskerk te Rheden.

HISTORIE

Eind 19^e eeuw wordt het aantal parochianen van de kerk van O.L.Vrouw ten Hemelopneming aan de Biltstraat ('Biltstraatkerk') te Utrecht groter dan de kerk kan bevatten. Daarom wordt besloten in De Bilt een eigen parochiekerk te bouwen. In 1894 kan de 200 zitplaatsen tellende kerk in gebruik worden genomen.

Utrecht, Tentoonstellingsorgel

Bouwer: Michael Maarschalkerweerd, 1908, voor R.-k. Sint-Michaëlkerk De Bilt

Manuaal (C-f³)

Prestant	8 vt	C-H open, hout, afgevoerd; rest metaal: c-g ¹ in front, gis ¹ -f ³ op lade
Holpijp	8 vt	b/d; gedekt, C-H hout, rest metaal
Gamba	8 vt	vanaf c; 1971 afgesneden; in 2015 vervangen door historische gamba
Salicionaal	4 vt	geheel open
Fluit	4 vt	C-h gedekt, rest open, metaal. Het bedrijfsarchief van de Firma Maarschalkerweerd & Zoon vermeldt een geheel houten gedekte uitvoering

Pedaal (C-d¹) aangehangen

